

**Національний університет біоресурсів і
природокористування України**

Юридичний факультет

Кафедра теорії та історії держави і права

**Студентський науковий гурток «Клуб юних
теоретиків»**

**Студентський науковий гурток «Дискусійний
клуб «De jure!»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

XVI ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

16 листопада 2023 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

Матеріали XVI Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»

П.78

Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVI
Всеукр. наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 16 листопада 2023 р.) / Укладачка:
Віра Качур. К., 2023. 234 с.

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені
проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**

Рожковська Ірина

студентка 4 курсу відділення «Правознавство»
Харківського автомобільно-дорожнього
фахового коледжу (м. Харків)

**Про деякі проблеми організації навчального процесу в закладах
юридичної освіти**

Основним завданням закладів вищої та передвищої фахової освіти завжди було і є надання їх здобувачам такого обсягу знань, який би дав їм можливість в майбутньому кваліфіковано працювати по суті в усіх видах практичної юридичної діяльності – публічно-службовій, правоохоронній, нотаріальній, адвокатській, юридичній консультативній. Адже отримавши дипломи про відповідні рівні вищої та фахової передвищої освіти випускники цих юридичних закладів можуть займати певні посади державних органах, органах місцевого самоврядування, громадських об'єднаннях, на підприємствах, установах, організаціях.

Але останніми роками з'явилися й певні проблеми в підготовці висококваліфікованих фахівців-юристів, що стало предметом наукових досліджень, у тому числі й молодими вченими - правознавцями - Білічаком О.А., [1], Погрібним С.О. [2], Смоковичем М. [3], Сущенко В.М. [4], Шемелинцею І. [5], Янчуком Н.Д. [6] та ін. Але їх публікації присвячені переважно загальним проблемам сучасної юридичної освіти і стосуються, наприклад, удосконалення освітньої програми спеціальності 081 «Право». І по за увагою учених залишаються деякі конкретні проблеми, які бачаться, так би мовити, очима викладачів і навіть здобувачів юридичної освіти. На деякі з них і хотілося б звернути увагу.

Так, останніми роками спостерігається процес скорочення кількості навчальних дисциплін. Відомо, наприклад, що в деяких закладах юридичної освіти виключені з навчальних планів такі дисципліни, як «Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні», «Митне право», «Податкове право» та інші. Особливо слід зауважити, що навіть у провідних ЗВО юридичного профілю замість основоположної навчальної дисципліни «Теорія держави і права» викладається лише її складова частина - «Теорія права». Тобто, на думку авторів цієї ідеї, випускників – юристів зовсім не обов'язково знати, що таке держава взагалі та які ознаки їй притаманні, що таке державна влада, державний суверенітет, форма держави, механізм держави, які функції внутрішні, зовнішні та ті, що викликані глобальними міжнародними проблемами сучасності, вона виконує. Це не виправдане, нічим не обґрунтоване рішення, і дисципліна «Теорія держави і права» має викладатися в повному обсязі і в усіх закладах юридичної освіти.

Як уявляється, нічим не обґрунтованим є також виключення з навчальних планів дисципліни «Складання процесуальних документів з адміністративних справ». І це при тому, що залишились дисципліни, в яких висвітлюються питання складання таких документів з кримінальних та цивільних справ. Але ж питання щодо складання цих документів регулюється виключно Кримінальним процесуальним та Цивільним процесуальним кодексами України, і навчальні дисципліни «Кримінальне процесуальне право» та «Цивільне процесуальне право» як одні з основних викладаються у всіх без винятку ЗВО юридичного профілю. Тобто, має місце по суті дублювання дисциплін.

Що ж до складання процесуальних документів з адміністративних справ, то тут ситуація інша. Адже адміністративне право своїми нормами регулює здійснення найрізноманітніших адміністративних проваджень: із адміністративного судочинства; про адміністративні правопорушення; по застосуванню адміністративно-попереджувальних заходів та заходів адміністративного припинення; із звернень громадян; реєстраційне; по відпрацюванню та прийняттю нормативно-правових та індивідуальних правових актів державного управління; по оскарженню рішень, дій або бездіяльності органів та посадових осіб, що порушують права громадян; по реалізації контрольно-наглядових повноважень; реєстраційно-дозвільне; установче та багато інших видів адміністративних проваджень, які передбачають складання процесуальних документів, а у рамках навчальної дисципліни «Адміністративне право і процес» і часу, який відведено на її викладання, детально розглянути усі ці види проваджень по суті неможливо.

Одна з проблем очима здобувачів вищої та передвищої фахової юридичної освіти стосується методичного забезпечення навчального процесу. Вона полягає у тому, що підручники та навчальні посібники, які рекомендують викладачі для засвоєння тем деяких навчальних дисциплін, інакше, ніж в лекціях, висвітлюють певні теми чи питання цих тем. Відомо, що органи управління ЗВО та передвищої фахової освіти затверджують навчальні програми дисциплін – основу для розробки викладачами робочих програми та силабусів, тематик лекцій, семінарських та практичних занять, а також питань для самостійної роботи, модульних контролів знань, підсумкової атестації. Але часто ці методичні матеріали можуть містити теми та питання, які не висвітлюються в навчальній літературі, підготовленій науково-педагогічними працівниками інших навчальних закладів або висвітлюються по-іншому, ніж викладачами певного освітнього закладу. Написані ці навчальні джерела іноді без пояснень сутності певних понять та термінів, що в них використовуються, без прикладів, посилань на чинне законодавство тощо. В різних підручниках по різному трактуються юридичні поняття, терміни та визначення, що унеможлиблює чи ускладнює засвоєння здобувачами матеріалу, розгляд якого передбачається навчальними програмами тієї чи іншої дисципліни.

А тому, як уявляється, необхідно, щоб до читання лекцій допускалися тільки ті науково-педагогічні працівники певного закладу юридичної освіти, які підготували підручник чи навчальний посібник, зміст якого повністю відповідав би відповідним робочим та навчальним програмам, планам і змісту лекцій, які читаються по навчальній дисципліні в конкретному освітньому закладі.. Це значною мірою спростить засвоєння матеріалу здобувачами вищої і передвищої фахової юридичної освіти.

Слід зазначити, що це далеко не усі конкретні проблеми, вирішення яких сприятиме підвищенню ефективності навчального процесу, і вони мають також стати предметом окремих досліджень молодими науковцями, які з ними не так вже й давно стикалися в процесі свого навчання і отримали третій (науковий) рівень вищої юридичної освіти.

Література

1. О.А. Білічак. Реформування юридичної освіти в Україні: проблеми і виклики. Освітня аналітика України. 2019. №3 (7). С.58 – 68.
2. С.О. Погрібний. Юридична освіта в Україні: проблеми і перспективи. У зб. статей «Реформування юридичної освіти: виклики часу». До ювілею д.ю.н., проф. Н.С.Кузнецової / Відповід. ред. О.Ф.Кохановська та О.О.Кот. К.: ПрАТ «Юридична практика». 2019. С. 141-151.
3. Смокович М. Юридична освіта в умовах дистанційного навчання. Підприємництво, господарство і право. 2021. №2. С. 181-184.
4. Сущенко В.М. Сучасні проблеми реформування юридичної освіти і науки в Україні. У зб. Наукові праці Чорноморського національного університету імені Петра Могили. Серія «Політичні науки. Правознавство». Миколаїв: 2022. Том 69. Випуск 56. С. 184-187.
5. І. Шемелинець. Що (не) так із правничою освітою в Україні? Перемоги і провали у 2021 році. Українська правда. 31 січня 2022 р.

6. Янчук Н.Д. Реформа юридичної освіти в Україні: осмислення та перспективи. Південноукраїнський правничий часопис. 2022. №1-2. С. 313-316.